

Nro 32.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Aprilisnek 22 dik napján 1794.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Hebertnél allig vólt egész Frantzia Országban nagyobb apostola a' szabadtságna'k és egyenlőségnek; allig vólt nagyobb ellensége a' szerensélen királyi háznak: még is ő sem kerülhetett el a' Frantzia elme gonosz találmányát, a' gvilotinét. Az ő, és complótársainak meg halgatások, és meg vizsgáltságok Márt. 21 dik napján dél előtt 10 óraker kezdődött, és egész harmad napig tartott; még pedig felettébb sok halgatóknak jelen léte'kben. Hebert, a' ki a' szerensélen királyné *Mária Antonia* ellen tanúbizonyoságot tett, a' ki a' *Brisottal* é'gyütt gvilotiniroz-

tatott hazafiainak leg nagyobb ellensége volt; a' ki mind úntalan sürgette *Ersébet* hertzeg aszzyony-
 nak, néhai XVI *Lajos* testvér hugának, más vi-
 lágra való küldtetését, leg nagyobb kitsiny szí-
 vüségét és félelmet mutatott a' revolutionalis szék
 előtt; ellenben *Ronsin*, *Momoro*, és *Vincent* tely-
 lyes bátorsággal viselték magokat, és néhány iz-
 ben motskos szókkal illették bírójikat, hanem a'
 jelenvalóknak ezen lármás felkiáltások által: *gvil-*
lotinéra, gvilotinéra! ellyen a' Frantzia respubli-
ka! el nyomattattak. — Az öszve esküttek elleu-
 go tanúbizonyságok jelentenek meg a' revolutió-
 nalis szék előtt, kiknek vallás tételek rövideden
 abból állott, hogy azoka' N. Gyűlésnek tagjait a'
 más világra küldeni, és a' régi tirannismust ismét
 fel állítani akarták. Nevezetesen *Hebertnek* szemére
 lobbantattak azok a' ki fejezések, mellyekkel *le*
Pere Duchezne nevű futó leveleiben élt a' nemzet
 képviselői ellen, mellyben többek közt így ír: *A'*
rajtunk uralkodó semmire kellő emberek emészthik
meg a' népnek tápláltatására szükséges eledeleket;
a' Republikában minden uralkodik, és azok a' ki-
ken uralkodnak, sokkal jobbak uralkodóiknál s. a. t.
 Azt is szemére hányta a' revolutionalis széknek
 elő ülője, hogy ő 100 ezer livrát fizettetett légyen
 magának a' fellyebb nevezett munkajáért, mely-
 lyet más jó hazafi ingyen tselekedett volna. —
Ronsin azzal vádoltatott, hogy ő második *Crom-*
vel akart lenni. — *Anacharsis Clótz*nak vétkül
 tulajdonítatott, hogy ő egy hazájából ki költö-
 zött Frantzia aszzyonyt szállására bé fogadott, 's
 általa levelezett az Anglusokkal. — Mindnyájan
 meg győzetettek arról, hogy ők vermet ástának
 a' nemzet képviselőinek, és hogy azoknak sze-
 retsétlensége által akartak magoknak szerezni.
 — Ki mondatván reájok az halálos sen-
 tentzia *Márt. 24* dikén dél előtt, vissza küldettel
 a' *Conciergerie* nevű fog házba, holott néhányan
 ételt és italt adatván magoknak, mohon és jó íz-
 léssel ettenek, 's ittanak, többen közzülök szo-
 morúságra függesztették fejeiket. — Haláloknak
 szempillaatása közelgetvén, hajok meg uyiretett.

's dél után 4 óraker három vesztő szekérre fel ültetvén, a' vesztő piatzra vitették. Számlálatlan nézőik, de kevés szánakozóik voltak; kiváltképen *Hebertre* felettebb bízszonkodott a' sokaság, és a' mit ő fellyebb nevezett könyvében mások ellen irt, néki hányatott szemére. *Koch* Hollándiai pénz váltó, sűrű könyvekkel áztatta ortzáit; *Hebert* egészlen meg sárgúlt színében, 's bávatnak függesztette fejét; *Ronsin*, és *Vincent* bátran viselték magokat; *Anarcharsis Clótz* mind az úton, mind a' gvillotinéra lett fel menetelekor gyakorta ezt kiáltotta: *Éllyen az emberi nemzet!* A' több halálra sententziáztattak motskolták a' nézőket, 's hasonló ki menetelt jövendöltek és kívántak nékiek. 18.30 voltak a' bünösök, 's 18 minutum alatt mindayájan ki végeztettek e' világból. Halálokat illetén hang követte: *Éllyen a' Frantzia Respublica! éllyen a' Convent! éllyen a' szabadság!*

April. 2-dik napján tartatott ülésben fel kelvén székéről *Legendre* tudtára adta a' N. Gyűlésnek *Danton* meg fogattatását. Lehetetlen, *ügymond*, bünösnek találnom azt az embert, a' ki Frantzia Országot a' végső veszedelemtől meg szabadította, azt az embert, a' ki ennekelőtte esztendővel velem égyütt meg esküdött, hogy a' ki leg elsőben kettőnk közzül a' nemzetől el álland, égyik a' másik által szúrattasson által. Talám magános gyűlölségnek leve ő áldozattyává: ahozképesi azt kívádom, hogy idéztesse a' N. Gyűlés eleibe, 's jelen lételeben mondattasson ki ellene a' vád. Eleinte más tagjai is a' N. Gyűlésnek hasonló értelemben voltak 's láttattak pártját fogni, hanem *Robertspiere* és *Barrere* mindnyájokat le ültették, azt adván okául, hogy lehetetlen volna a' N. Gyűlésnek égyyszer ké vett principiumaitól el állani.

Következett napon tartatott ülésben egy levél olvastatott fel, mellyben az adattatott a' N. Gyűlésnek tudtára, hogy a' *Pireneusi* hegyek alatt táborozó Frantzia seregnél is égy gonosz

öszve esküvés nyilatkozott ki, mellynek tzellya
 vólt *Bayonne* városának, és azon egész környék-
 nek a' Spanyolok kezébe való jádzottatása. —
 Ezen öszve esküvésnek kiváltképen való szerzői
 a' nemesek és papok vóltanak, kik közzül 80
 személynél többeu el fogattartak. — Ugyan ezen
 ülésben terjesztették *Robertspiere*, és a' köz jóra
 ügyelő commissiónak tagjai is a' N. Gyűllés elei-
 be, a' végre hajtó commissiónak és a' ministerek-
 nek halzontalan vóltokat; mellyhezképest 12 com-
 missiók rendeltettek azon kötelességeknek végben
 vitelekre, mellyeknek tagjaik égyenesen a' köz
 jóra ügyelő commissiótól fognak függeni, 's kötele-
 sek azzal nemtsak levelezni, hanem minden mun-
 káikról, és rendeléseikről jelentést tenni, a' mely-
 lyekeket olztán, a' mint a' törvényekkel, és köz
 jóval vagy meg égyezőeknek, vagy ellenkezőeknek
 lenni találánd vagy jóvá hadja, vagy pedig el
 törli azokat. — Ugyan ezen ülésben arról tu-
 dósította a' N. Gyűllést *Cambon*, hogy a' revo-
 lutionának kezdetitől fogva 6 milliárd és 49 million
 livra költséget tett a' Frantzia Respublika; ellen-
 ben 7 milliárdra és 765 millióra ment annak jö-
 vedelme. — Ezen gyűllésben két új találmányok
 közöltettek a' N. Gyűllésnek tagjaival. Az első
 égy ollyatén pantzél, mellyben, hogyha a' ka-
 tona fel öltözik, semminémű vágás, és lövés nem
 árthat nékie (úgy de agyon ütheti az ágyú go-
 lyóbis) 's hűz fontnál többet nem nyom. — A'
másik az írott és nyomtatott papirosnak, ismét
 friss papirossá tehetésének módja, mellyet egy
 alszony személy talált ki, és mivel igen hasznos
 az emberi társaságokban, 3500 livrát nyert a' N.
 Gyűlléstől jutalomúl. — Ezen alkalmatossággal
 tiltatott meg az köldülés is, és azoknak, a' kik
 vagy vénségek, vagy nyavalyájok miatt alkal-
 matlanok önön magok táplálásokra, illendő ke-
 nyér rendeltetett a' Köz. Társaságnak kasszájából
 az új constitutiónak ereje mellett. Ezen tilalom és
 végzés mindenütt ki hirdettetett, és égyfersmind
 meg parantsoltatott, hogy minden, a' ki tulajdoa

kenyerének keresésére alkalmatlan, 10 nap alatt jelentse magát a' polgári előjáróknál.

Lengyel Ország.

*Lemberg*ből hozzánk jött levél által tudósítunk, hogy egy 600 főből álló szép Lengyel regiment ottan által ment, és a' mint a' köz emberek beszédeikből lehetett érteni, *Brodyba* marsiroztanak, oly fel tétellel, hogy ottan Austriai szolgálatba álljanak. Ugyan ezen levélből olvassuk, hogy Lengyel Ország utolsó fel darabolatásától meg maradott tartományai is fel fognak osztattatni mint a' többiek. — Nemcsak *Krakóviában*, hanem az egész Lengyel Országban ugyan egy éjjel, t. i. *Mártz.* 23 dikát követett éjjel kezdődött el a' Lengyel új conföderáció, vagy inkább contra-revolúció. Kétség kívül régtől fogva készülget az, és tudtára volt a' *Konstantzinápolyi* udvarnak, a' mely leg közelébb olyatén *Firmant*, az az, Császári parantsolatot küldött a' *Moldvai*, és más szomszéd tartományokban lévő kormányozó Basákhhoz, hogy minden hozzájuk menendő Lengyeleket jó szívvel fogadjanak, és nemcsak eleséggel, hanem fegyverrel is segítsék őket. Egyszermind gynéhány hadi biztosokat küldött oda a' Diván, a' tábori eleségeknek nagy siettséggel való készítésére. Ezen örnýülállásokból azt lehet ki húzni, hogy nem okára ki fog lobbanni az Oroszok és Törökök között egy időtől fogva alatiomban gerjedező ellenségeskedésnek tüze. Sok hazajokból ki költözött Lengyel mágnások és nemesek gyűllenek *Kosziuskó* Generálissimushoz *Krakóviába*; valamint ezek, úgy a' parasztok is rendkívül való hazafiúi buzgóságot mutatnak hazájoknak védelmezésére, és erőszakosan el vételett tartományaiknak vizsgálza szerzettetésekre. *Kosziuskó* Generál két pátenstételett leg közelébb közönségessé, égyyikben hathatos ki fejezésekkel serkenti a' Lengyel Országi asszonyokat arra, hogy ne csak né tartoztassák férjeiket a' fegyver fogástól, sőt inkább biztassák,

és gerjeszték őket, hazájoknak védelmezésére; egyfzersmind, hogy a' sebbe esendőknek szá-
mokra tépést, és kötő ruhákat készítsenek. A'
másik levelét a' papságokhoz utasította, 's arra
kéri őket, hogy minden úton módon, és minden
tőlök ki telhető képen elő-menetelesítsék ezen
hazájoknak meg tartására tzelező confederációt.

A' Márs mezejéről.

Koburg hertzeg' *April.* 6 dik napján *Valen-*
ciában költ, és a' *Bétsi* hadi Cancelláriához uta-
sítatott tudósításaiból következő hadi történt
dolgokról tudósítatunk. *April.* 2-dik napján reg-
geli 9 órakor, mintegy 800 főből álló lovas és
gyalog *Frantzia* sereg ment *Coursolre* és *Bersil-*
liers tájékáról *Girocroix* mellett vigyázaton ál-
lott vitézeinkre, a' kik *Lievre* és *Lemoine* hadna-
gyoknak vezérlések alatt, néhány vadász kato-
nák által segítettvén, öszve tsaptak az ellenség-
gel, és másfél óráig tartott tsatázások után szeren-
tséssen vissza üzték azt, minekutánna két embert
rész szerént meg ölték, rész szerént kemény seb-
be ejtettek volna közzülök. Vitézeink közzül
egygy sem esett el, hanem csak négy kapott sebet,
azt is pedig szenvedhetőt. Ugyan a' feilyebb em-
litett *April.* 2-dik napján 300 lovas, és 200 gya-
log *Frantziák* mentenek ki a' *Giveti* erősségből
(*Frantzia* *Hannóniában*) *Salmagne* és *Salmignac*
nevű helységeknek puztításokra, kik ellen a'
Bercsényi huzár regementének Obristlájnánnya
Ganglas küldetteivén ki *B. Riese* *Austriai* Generál
Májor által, tulajdon huzárjaival, és néhány *Gem-*
ming regementéből való gyalogokkal, rajtok haj-
tott, és 15 embert öszve vagdolván, egygy drago-
nyost el tsipvén, és 20 at jól meg szabdolván kö-
zülök, meg mentette prédáló dühösségektől az
emlitett helységek. A' *Bercsényi* huzárok köz-
zül kettő vesztette el életet, ugyan annyi a' *Gem-*
mingen gyalogjai közzül; a' sebbe esteknek szá-
ma sem ment többre. Az alatt, mig ezek tör-
téntenek volna, 1000 főből álló lovas és gyalog

Frantziáság ment ki ugyan *Givetből*, a' *Maas* vízének bal partján *Hermeton* nevű helység alatt tanyázott vigyázó vitézeink ellen, 's keményen kezdték őket apró fegyvereikből lövöldözni; de valamiképen amazok, úgy ezek sem érhatték el fel tett tüzélyaikat, hanem hét embereiknek tsata piatzon való hagyásokkal ismét vissza mentek *Givetbe*.

Browne Cs. K. hadi tármester arról tudósította leg közelébb *Heidelbergai* fő quártélyából a' *Bétsi* hadi tanátsot, hogy e' folyó hólnapnak 9-ik napján reggeli 8 órakor, mintegy 3000 *Frantzia* ment *Oggersheim* eleibe, 1000 gyalog és lovas telepedett le *Mautach* mellett, más apróbb, 50 — 80 főből álló osztagok vontanak *Neuhóftól* fogva *Reingenheimig* kordont, és elejénten vissza is nyomták szélső tábori vigyázóinkat. Értésére esvén e' dolog *Hocze* Gen. Májornak, mindgyárt eleikbe ment lovassáival, és vissza is üzte őket jól intézett lovas ágyúinak gyorsagolyóbisai által. 12 óra felé mintegy 30, vagy 40 rakott tábori szekerek mentenek *Frankenthalból* ki a' *Frantzia* tábor felé, mellyeknek meg tartatásokra keményen ágyúztak *Oggersheimből* örrön állott vitézeinkre, félvén attól, hogy ezeknek kezekbe fognak tár szekereik esni. A' mennyire ki küldetett kémjeink ki tanúlták egy vasas regiment marsirozott *April. 10* dikén *Lingensfeldbe*, és *Modersheimba*, az a' gyalogság pedig, a' melly eddig *Heiligenstadtban*, *Burghausenben*, és *Harthausenben* feküdt, *Neustadtba* rukkolt bé; *Pirmasensben* igen kevesen maradtak; és így az ottan el kezdetett sántolás is félbe szakadott.

Turinből, *Pedemontziumnak* fő városából az a' tudósítás érkezett a' Fels. hadi Cancelláriához, hogy a' zűrzavaros, és havas idők miatt mind eddig lehetetlen volt azon részén a' táborozást el kezdeni, sőt, hogy *Mártz. végén* olly nagy hó esett az *Olasz Ország* hegyek közt, hogy az *Aution* hegy oldalán tanyázott *Asti* nevű regimentnek batallionnya kéntelenítetett *Sospellóba* magát vissza vonni. Azonközben valamiképen másutt,

így ottan is gyakorta való apró tsatázások es-
 zék az égyesült és Frantzia seregek közt. Nagy
 szív szakadva várják az ottan táborozó vitézeink
Waldeck hertzegnek oda lejendő érkezését, a' ki
 tudniillik *Devins* helyett fogja ottan táborozó se-
 regeinket az ellenség ellen kormányozni, mely-
 lyekhez 3000 Austriai gyalogság, és 2000 lovas-
 ság fogja magát tsatolni. Hogyha ezek szeren-
 tsésen oda érkezhetnek, 40 ezerre szaporodik az
 égyesült Austriai és Sárdiniai ármádia, mellynek
 leg nagyobb kötelessége leszen *Pedemontziumnak*,
 és *Lombardiának Genua* felől való fedezése, a'
 hol t. i. kakas uraimék tartományainkba bé üt-
 ni szándékoznak. — *Livornóból* jött bizonyos
 tudósítások szerént, *April.* 3 dik napján kezdet-
 ték el az Anglusok; és a' királyt kívánó Corsu-
 sok *Bástiának*, *Corsika* fő városának, mind szá-
 razon, mind vizen való kemény ostromlását, és
 így nem sokára örvendetes hir fog onnan hozzánk
 érkezni. Cluj / Central University Library Cluj

Béts.

A' Cs. K. vár kápolnájában, valamiképen
 ennekelötte, úgy mostan is az egész nagy héten
 közönséges Isteni tisztelet tartatott a' Fels. Csá-
 szárné, és fő hertzegek jelenlétekben. A' Fels.
 Császárnak távol létele miatt ugyan nem tarta-
 tott múlt nagy tsötörtökön a' gyakorlott láb mo-
 sás, mindazáltal ő Felsége hagyásából tsak ugyan
 12 öreg férfiak, és ugyan annyi öreg asszonyok
 új köntöst, és ajándékot kaptanak ő Felségektől.

* * *

Sem én magam, sem a' hetü szedöm, nem
 akarván az innepet meg rontani, fél árkus újság-
 nál többel nem kedveskedhetem Érd. Olvasóim-
 nak. — Ugyan ezen akadály miatt nem küldhe-
 tek máj postán azoknak *Almanakot*, a' kiknek
 következik, mivel a' könyv-kötöm is buzgólkó-
 dott kötelessége szerént.

D. D. S.